

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна журналістика
Викладач (і)	Пристай Галина Іванівна
Контактний телефон викладача	0966220786
E-mail викладача	galina.prystai@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Ср.15:00-16:00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Соціальна журналістика» передбачає: отримати розуміння суті соціальної журналістики; соціального підходу в медіа; бачення загальних тенденцій і перспектив розвитку українських медіа за темами й ролями соціальної медіа діяльності.

Курс знайомить із особливостями функціонування соціальної журналістики в системі сучасної української журналістики; окреслює особливості взаємодії соціального журналіста і суб'єктів соціального середовища.

Студенти вивчають конкретні соціальні проблеми та взаємодію людей із суспільством, набуваючи навичок для висвітлення тем, що стосуються життя людей, груп та суспільства в цілому, з метою підтримки суспільної стабільності, працюючи над медіа-продуктами (відео, тексти) для різних платформ, і готуються стати репортерами або спеціалістами у PR, журналістами-розслідувачами, які фокусуються на соціальних питаннях.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Соціальна журналістика» полягає в тому, щоб, сформувати у студентів розуміння специфіки роботи журналіста в соціальній сфері.

Цілі:

- з'ясувати значимість вивчення курсу «Соціальна журналістика» для майбутньої професійної діяльності та роль цієї галузі в системі наук;
- ознайомити майбутніх журналістів із особливостями функціонування соціальної журналістики в системі сучасної української журналістики;
- забезпечити осмислене розуміння студентами інструментів соціальної журналістики;
- окреслити студентам особливості взаємодії соціального журналіста і суб'єктів соціального середовища.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності

- ЗК01. **Здатність.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. **Знання.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК04. **Комунікація.** Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. **Уміння/навички.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- СК 01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики;
- СК 02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

Результати

- ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань
- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції;
- ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
- ПРО8. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
- ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

Обсяг навчальної дисципліни 9 0 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні	22 год.
Самостійна робота	56 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	061 Журналістика	2 курс	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Соціальна журналістика як навчальна дисципліна в системі суспільних наук.	2	2	6
Тема 2. Інституціоналізація соціальної журналістики в Україні. Соціальна реклама: аудиторія, технологія, тематичні особливості	2	2	4
Тема 3. Гуманізм та повага до людини як онова соціальної журналістики. Проблема дискримінації та інші гострі соціальні проблеми у функціонуванні медіа.	2	2	4
Тема 4. Інформаційні права журналіста в системі журналістської етики.	2	2	4
Тема 5. Медіакомунікації та соціальні проблеми. Голоси й погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном.	2	2	5
Тема 6. Соціальний проєкт і соціальне замовлення.	2	1	5
ЗАГ.:	12	22	56

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table><tr><th>Вид контролю</th><th>Бали</th></tr><tr><td>Активність на семінарах</td><td>30</td></tr><tr><td>Створення медійних продуктів на соціальні проблеми суспільства (презентація відеоробіт, текстів)</td><td>10</td></tr><tr><td>Контрольна робота</td><td>10</td></tr><tr><td>Підсумковий контроль (залік)</td><td>50</td></tr><tr><td>ВСЬОГО</td><td>100</td></tr></table>	Вид контролю	Бали	Активність на семінарах	30	Створення медійних продуктів на соціальні проблеми суспільства (презентація відеоробіт, текстів)	10	Контрольна робота	10	Підсумковий контроль (залік)	50	ВСЬОГО	100
	Вид контролю	Бали											
	Активність на семінарах	30											
	Створення медійних продуктів на соціальні проблеми суспільства (презентація відеоробіт, текстів)	10											
	Контрольна робота	10											
	Підсумковий контроль (залік)	50											
	ВСЬОГО	100											
Контрольна робота з теоретичних основ соціальної журналістики. Залікова робота (відеоробота, тексти).													
Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних та групових завдань, тестування. Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні практичних занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.												
Семінарські заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі практичних занять є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на заняттях: виступ, опонування, участь у дискусії. На практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення;												

	впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студенту необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік). Форма здачі (комбінована).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Заплановано виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами практичних занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; також додаткових письмових індивідуальних завдань; письмових експрес-опитувань на практичних заняттях. Письмові роботи здобувача вищої освіти повинні демонструвати самостійність виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Академічна доброчесність: Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів).

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: <https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять :

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р. Ознайомитися з положенням можна за посиланням:

<https://kotusd.cnu.edu.ua/3-1-osvitnij-protses/>

Неформальна освіта: Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВУМonline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням:

<https://nmv.cnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

8. Рекомендована література

Базова

1. Виходець О. М. Роль журналістів у формуванні культури соціальних комунікацій ЗМІ / О. М. Виходець // Держава та регіони. Соціальні комунікації. – 2013. № 1. С. 54–58.
2. Голубенко Т. А. Алгоритм діяльності соціального журналіста на українському телебаченні / Т. А. Голубенко // Молодий вчений. – 2016. № 4. С. 490-493.
3. Костюченко О. М. Журналістська творчість як один із важливих елементів формування соціальної перцепції майбутніх фахівців масових комунікацій / О. М. Костюченко // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Культура і соціальні комунікації. – 2010. Вип. 2. С. 194-200.
4. Паримський І. С. Динамізм творчості сучасного українського журналіста: соціально-політичні та стилістичні аспекти / І. С. Паримський // Стиль і текст. – 2012. Вип. 13. С. 225-229.
5. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. / Т. О. Приступенко. – К. : Знання, 2011. 351 с.

6. Семенець О. Проблеми ідентичності журналіста і аудиторії в сучасних соціальних комунікаціях / О. Семенець // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. – 2014. Вип. 39 (1). С. 109-114.

7. Соколова К. О. Концепт співучасті у соціальній журналістиці. Журналістика співучасті / К. О. Соколова // Інформаційне суспільство. – 2015. – Вип. 21. – С. 31-35.

8. Соколова К. О. Поняття «соціального» у сучасній журналістиці: соціальна журналістика / К. О. Соколова // Наукові записки Інституту журналістики. – 2016. Т. 3. С. 80-86.

Додаткова

1. Карась М. А. Журналістський фах: організація творчо-виробничого процесу: навчальний посібник. – К. : ВІЖ, 2009. 104 с.

2. Карась М. А. Аналітичні жанри журналістики: тексти лекцій. – К. : ВДУМ, 2017. 67 с.

3. Недопитанський М. І., Ільченко В. І., Карась М. А. Уроки практичної журналістики: практичний посібник. – К. : ВІЖ, 2010. 147 с.

4. Рендол Д. Універсальний журналіст / Д. Рендол. – К., 2007. 152 с.

5. Шаповал Ю. Феномен журналістики: проблеми теорії. – Рівне, 2005.

6. ЗМІ: професійні стандарти, етика, законодавчі норми: Наук. вид. / Укл.: Петрів Т. Сафаров А. Сюмар В., Чекмишев О. К. 2006.

Документи

1. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

2. Закон України «Про статус і [соціальний захист](#) громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

3. Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні».

4. Закон України «Про зайнятість населення».

5. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».

6. Закон України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту ([СНІД](#)) та соціальний захист населення».

7. Закон України «Про [психіатричну](#) допомогу».

8. [Кодекс законів про працю](#).

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua

2. Наукова бібліотека Карпатського національного університету імені Василя Стефаника <http://lib.pnu.edu.ua/>

3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого // <http://www.nplu.org/>

4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>

5. [Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка](#) // <https://lib.if.ua/>

Онлайн-курси та освітні платформи

1. Інтернет-медіа : онлайн-курс / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/KNU/103/2015_T2/about
2. Цифрові комунікації в глобальному просторі : онлайн-курс / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/about

Викладач: Пристай Галина Іванівна,
доцент кафедри журналістики